SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1618

av Mathias Bengtsson (KD)

Statligt stöd till trossamfund

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur lagen om stöd till trossamfund har kommit att tillämpas och vid behov återkomma till riksdagen med förslag på ändringar i lagen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

När riksdagen 2024 beslutade om en ny lagstiftning för statligt stöd till trossamfund fick dåvarande Myndigheten för stöd till trossamfund, SST, i uppdrag att tillämpa de nya reglerna. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2025. Sedan dess har SST avvecklats och ansvaret för statsbidragen har överförts till Myndigheten för ungdoms och civilsamhällesfrågor, MUCF.

När den nya ordningen nu har tillämpats fullt ut kan vi konstatera att flera av de farhågor som framfördes inför förändringen har blivit verklighet.

En av de mest kritiserade förändringarna gäller hur samfunden ska redovisa antalet betjänade. Tidigare var systemet enkelt och transparent. Varje församling förde lokala register över sina medlemmar och regelbundna deltagare, och dessa siffror summerades nationellt och skickades in till SST. Vid behov kunde församlingarna styrka sina

uppgifter med namnlistor. Metoden gav både kontrollmöjlighet och rättssäkerhet, utan att människor behövde lämna ifrån sig personuppgifter eller underteckna särskilda samtycken.

I den nya ordningen ställs högre krav på att varje bidragsgrundande person ska kunna identifieras och granskas. Under året har myndighetens tillämpning modifierats något, men klart är att inför 2027 ska bidragsgrundande medlemmar finnas registrerade med namn, födelsedatum och adress. Regelbundna deltagare som inte är medlemmar ska kunna identifieras med namn och adress. Uppgifterna kan finnas i samfundets centrala register eller i de lokala församlingarnas register, men de måste granskas av en auktoriserad eller godkänd revisor.

För många frikyrkosamfund innebar den nya ordningen att antalet bidragsgrundande personer minskat kraftigt. Människor som regelbundet deltar i gudstjänster, barn och ungdomsverksamhet, socialt arbete och annan församlingsverksamhet kan enligt lagens definition vara betjänade, men räknas ändå inte in i bidragsunderlaget om de inte har registrerats på det sätt som krävs.

Pingst, Fria Församlingar i samverkan redovisade tidigare över 100 000 betjänade. I det underlag som ligger till grund för den nya bidragsfördelningen kunde endast 22 450 personer räknas med. För Equmeniakyrkan minskade antalet från 96 460 till 45 254. Även Evangeliska Frikyrkan och Svenska Alliansmissionen har fått kraftigt minskade bidragsgrundande underlag.

Det beror inte på att tidigare siffror varit felaktiga, utan på det nya byråkratiska kravet som gör att tiotusentals människor inte längre räknas. Andra samfund har en stor andel som genom så kallad kyrkoavgift automatisk uppfyller kriterierna som myndighetens ställer. Detta innebär en fördelning av samfunden som inte baseras på samfundens faktiska storlek, utan på andra mindre rimliga eller relevanta organisatoriska faktorer.

Syftet med stödet till trossamfunden är, enligt riksdagens beslut (2024:487) att 1) stärka förutsättningarna för trossamfund att bedriva en aktiv och långsiktig religiös

verksamhet, 2) bidra till att ge alla människor samma grundläggande möjligheter att utöva sin religion i Sverige, och 3) bidra till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på.

Statliga myndigheter bör inte utforma regler som försvårar för dessa samfund. Det är positivt att myndigheten nu följer utvecklingen noga. När ett regelverk leder till att tiotusentals människor som regelbundet deltar i trossamfundens verksamhet försvinner ur statistiken behöver själva modellen ses över.

Målet måste vara ett system som förenar rättssäker kontroll med respekt för trossamfundens olika sätt att organisera sin verksamhet. Krångliga byråkratiska formaliteter bör inte stå i vägen för stöd till civilsamhället eller skapa en orättvis fördelning mellan de bidragsberättigade samfunden.

Mathias Bengtsson (KD)